

ВІХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарів: 29-26.
В СПРАВІ ОГолоШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ
ЦІНА ОДНОГО ПРИЖИВНИКА
25 сот.

Ціна обслуґа, відносна обґановка.

відкрита з днем 14 вересня під нагою, солідною фаховою управою — прикладується всім гостям, що приїждять у Львів і самим Львів'янам. Українська Україна: Ст. Миколайчук і Сох

ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА
Львів, вул. Галицька 20
Телефон ч. 69-75.

Дуже важким чинником культури людини є віра. Український народ під оглядом віри є більше ослеплений, ніж козаками політичними.

На це складалися різні моменти: польське відсутність дитини з протинником, що має вигляд чистих тигришими хватами, повільність підняти одні руки та страх на Польщу. Не важко було розвинути цілеспрямований борець, грати на паличці інстинктивна, на розвинути в вузлі, доводити до розриву конфліктів, від яких запалали до всіх куток Польщі. Менше з тим, чи вартий би той, що опанував осерджені владу, має більшу фізичну силу. Але такої папірці не витримали б і старші правління, алеби преси в грунт, бо до родин наступних зокрема з дитини.

Зєднання під релігійним оглядом залежить лише від нас самих. Є народи на світі, яких лише одна спільна віра тримає і надає їм силу. Шукаймо такої віри, якаб нас духовно зєднала! Вірою тою є віра Пробудителя народу, віра Маркіяна Шашкевича, віра в святу єдину, соборну апостольську церкву. Нехай той хрест Маркіяна на Білій Горі стане хрестом релігійного зєднання українського народу!

Єднаймося всі українці під один спільний прапор віри, творім під стягом Маркіяна одну питому українську культуру!

Товариство ім. Маркіяна Шашкевича, товариство людей світських, підносить прапор релігійного й культурного єднання українців усього світа з мотивів національних і для добра української нації та кличе всіх українців до співпраці.

Д-р Теодор Ваньо.

СКЛАДАЙМО ЖЕРТВИ

на викупи Білої Горі на Підлісся!

Вже розпочалася збірка на викуп Білої Горі, де стоїть хрест Маркіяна Шашкевича.

Ціла гора, що має до 50 моргів простору, має ще в біжучім році стати власністю народу — її треба викупити на річ Товариства ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві.

Товариство вже закротувало 3.762 кв. сажнів тої гори по ціні 30—50 гр. за сажень. Викупно цілої гори буде коштувати около 30 тисяч золотих. Окрім цього треба значної готівки на загосподарювання гори, а саме на поставлення там дому для відвідувачів гору і каплиці, до якої можна би було есентуально переїхати тіллі останки бл. п. о. Маркіяна Шашкевича.

Десять власників ґрунту на Білій Горі, а саме Олекса Назар, Ілько Кашуба, Текля Андрушків зам. Гой, Євка Андрушків, Агафія Сисун, Петро Сисун, Анна Тарнавська, Василь Сисун і Володимир Тарнавський, рілники з Підлісся, дарували свій ґрунт (около 200 кв. сажнів) на власність Товариству ім. Маркіяна Шашкевича, чим аложили гарний доказ і дали найкращий приклад патріотизму, за що їм цєю дорогою складаємо прилюдну подяку.

Пп. д-р Теодор Жоліричук, адвокат у Бродях і Григорій Швалюк, купець у Бродях, зложили готівкою по 10 доларів на руки Товариства на викуп гори, за що їм Товариство складає теж сердечну подяку.

Тепер черга на ширший загальний і всіх прихильників ідеї народного відродження.

Отвараючи збірку на викуп гори, підписане Товариство прохає прислати датки на адресу: Товариство ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві! чеками Почтової Каси Одності ч. 154.456 або грошеними переказами.

ЗА ВИДІЛ ТОВАРИСТВА:

Ц-р Т. Ваньо, голова. М. Мартинюк, секр.

ЕГОН ЯКОВСОН.

Слідами деяких слів.

Кажемо часто про яйце Колумба і про те, що це, що його відкрив відкривник Америки. Це не є правда. Анекдоту про яйце поставлене сторчаком находити вже в стародавніх еспанських оповіданнях. Також назву Америки не завдячуємо йому. Америка пішла від імені автора II першої географічної карти, Італія Амеріго Веспуччі.

А коли вже згадуємо Америку, пригадаймо, що Нью-Йорк називався Новий Амстердам. Також слашій Робіназон Крузо у дійсності називався не так. Англіський письменник Дефо, що написав про повість, описав пригоди шотландського моряка Олександра Селькірка. Цей молодіць провів, викинений морем із корабля, на початку XVIII віку п'ять гірких літ на острові Хуана Фернандес.

Пана Гільотина в Парижі вважаємо, що її досі винахідником гільотини. Дарма, що топір гільотини владений французькою революцією був уживаний там уже багато давніше. Доктор Діозеф Гільотин був лише лікарський дорадником при виконуваних засудів на гільотині.

Звідки береться назва пива „бук“ і символ козла вишіваний на всіх пиварнях (шишках) шир. у Німеччині? Це слово походить з німецького міста „Айнбек“, де виробляли темне пиво, а згодом це слово переплутали з „Цігенбек“ — козлом.

Помилку робимо, коли кажемо, що якісь люди повозяться як вандала, маючи на думці брутальне й безглузде нищення. Германське племя вандала, напротив своїх вікових мандрівок ніколи не виявляло інстинкту нищення. Це германські історики передали цей фальшивий по-

Утеча перед „Чека“.

„Наше Віснє Журналь“ приїсє під таким заголовком інтерв'ю з б. радником посольства СРСР у Парижі Г. С. Бєсєдовським, яке передаємо в перекладі.

Бєсєдовський говорить:

— „Я маю 33 роки. Коли почалась світова війна, я був дитиною, провінційним хлопцем, захопленим соціалістичними ідеями, що ходили до школи ціною великих жертв. З гімназії пішов я до лісової школи. Мав я 21 літ і диплом лісничого, коли мене захопила революція пробудженої до волі Росії. Я був воєм готовим до жертв в обороні свободолюбних ідей комунізму і мої провінціалки могли рахувати на мене. Моя знайомість мов і мов себестоєвно казали мені вибрати дипломатичну кар'єру. Радянська влада переорганізовувала царську дипломатію, а коли європейські держави визнали СРСР, влада почала організувати в них свої уповноважені дипломатичні представництва.

Моя перша місія на становищі секретаря посольства при послі Бронським завела мене в 1922 р. до Відня. Звідти дістався я до Варшави, а в 1926 р. як посольський радник до Токіо. Шість років провів я в японській столиці. Після довгого побуту на чужині, вернувся я вперше знову до СРСР при кінці 1927 р. Після кількомісячного відпочинку (якщо цей сумний пам'яті час повний душевної боротьби можна назвати відпочинком) прикомандували мене як першого радника посольства при насліднику відкликаного Радковського добросерднім послі Довгалевським у Парижі.

Уже тоді мучили мене сумніви і я пробував надаремне втихомирити свою совість офіційними софізмами, що були під рукою. Я бачив, що-раз ясніше, що революція сховалася зі свого шляху і більшовизм приніс російським масам замість визволення нові терпіння і нове рабство. Те, що я бачив у СРСР, підчас свого короткого побуту, не вважаючи на всі урадові роз'яснення, лишилось на дні моєї душі як розриваючий серце і просверлюючий мозок — привид. Звістки, що приходили звідти до мене і приходять дати правду, що виринула зноза ясніше зноза підмалюваних новин і книжок, відкривати переді мною зноза виразніше жалючий образ замученого, поневоленого люду, землі вкиненої в безодню, єдиної в своїм ролі напротив всієї всесвітньої історії господарської катастрофи.

Революція розпнута Керенським привнесла поневоленому російському народові свободу через скасування шляхотських привілеїв, великої власності і царського режиму. Хоча Ленін був людиною насильства, але людиною геніальною. Може, — і це дуже ймовірно — при кінці свого життя він і признав свої похибки, коли відпролив „леп“, коли побачив безодню, до якої проклав дорогу і може тоді радо був би повернувся керму в інший бік. Та як там це було, я глибоко переконаний, що якби Ленін був жив, ми ніколи не зайшли би аж так далеко.

Гляд майбутнім поколінням. Так само історично злочин є назва Ксантини, добрячої, любой жінки Сократа. Ми ще до нині, після довгих століть, називаємо Ксантиною сварливу, несимпатичну жінку. У дійсності була вона лише пересічною жінкою, з якою в подружжі доводилось інколи сваритися, але майже завжди з вини... мужа. Учні Сократа хотіли в своїх книжках реабілітувати свого звеличуваного мистця і передали легковірним нападкам казку про Ксантину.

Винахідником стенографії вважаємо Габельсберга, дарма, що римлянин Марій Туалін Тиро видавав перший скорочений почерк уже на 100 літ перед Христом.

Кажемо про слюзи крокодила. Загальнопоширений погляд є такий, що крокодили наслідують плачучі діти, щоб ним плачем можна привабити людей і їх пожерти. Є це така сама вісвітниця як погляд, що струє хорас голову в пісок, як за ним гонять, і гадає, що його тоді не бачуть, тому, що він не бачить довпів.

Кремський сир називається не від міста Кремля, а від пруського воєнного комісара Кремера, що 100 літ тому дістав урядовий дозвіл ввезти до Берліна десять возів цього сира, який завернув на себе загальну увагу спеціально збудованими возами. Слово „кучер“ на візанка в німецькій і російській мові пішло від малярського села „Коч“, звідки їхали перші постійні вози між Віднем і Пештом. Зате слово „фіякер“ пішло з Парижа. Там перший винаймав вози до полорожі у 1650 р. Ніколь Соваж, а перед його домом стояла статуя в честь святого Фіакра. „Лянд“ рід повозки, пішло від міста ція-ж назви.

„Лінч“, не кожний це знає, вало своє походження від чоловіка Джона Лінча, північно-американського фермера, що довгими роками благав надаремно уряд, щоб охоронити його перед

Основною помилкою комунізму, його смертельним гріхом, хоч і владаним геном Леніна, було те, що він від самого початку затер різницю між різними категоріями працюючих. Міський пролетаріат дістав привілей у відношенні до працюючого люду на селі. Місто азнало ласки коштом села, а селянство видало на поталу промислового робітництва. Міський пролетаріат опшукують оманю нових гнітінцих і соціально-політичних реформ (хоч всеж таки не в силі дати собі ради з безробіттям) і тоді, коли одночасно зберігають гасла демократії, її єдине „святе святе“ — загальне виборче право є стоїт на не. Такими способами хотять прискорити невдачу і то коштом і здирством на тілі села... У малих розмірах, радше в символічній формі, повторились свого часу теоретичні принципи цієї системи без сумніву і в Відні.

Імовірно відлучав це Ленін, коли продовжував працю Керенського і всупереч теорії обзировав селянське село. Хлібороб дістає від соціялістичної держави частину вартості своїх виробів, а державна бюрократія продовжує своє існування коштом тієї ріжнниці, що повстає від видертих пайків селянського населення. Може припадете собі, що коли Крестинський приїхав до Відня на наради в справі Бєсарабії, привів зі собою на великий обід для преси, на якому вининшево безліч кав'ярю і шампанського, також „селянина на пекаа“, щоб він міг амалювати велике рабство селянства під радянською владою. Відома, що в нас, уже від часів Катерини навчилися як будувати так звані „Патьомкінські села“. Бо в дійсності цей селянський рай дуже сумний. Не треба чейже казати, що російський хлібороб і політично позбавлений усіх прав, щоб і цим шляхом не міг він поправити свого становища. Соцієти основані не на загальнім і тайнім, а на явнім праві голосування і то тільки для тих громадян, що мають на те вимагати комуністами кваліфікації. На провінції вибирає по селах багато більша кількість виборців далеко менше число своїх представників, як по містах. Від „загального“ виборчого права виключені цілі категорії людей, позбавлені взагалі всяких політичних, а то й громадянських прав.

Усе це я бачив і поволі прийшов до арозуміння, що продовжування такого режиму мусить довести безумовно до найбільше кривавої контрреволюції і до найчорнішої реакції. Коли хочемо рятувати справжній злосудок революції — демократію, тоді мусимо адемократизувати радянську владу. Треба розв'язати політичну поліцію, дозволити на діяльність усякої партії та політичної пропаганди, створити справді загальне виборче право і признати селянству повні політичні права і господарську свободу.

Коротко кажучи: нинішні форми треба повністю змінити, що-раз то новим змістом, революція мусить створити парламентарно-демократичну Росію, як колись про це мріяв Керенський. Не гадайте, що я один з громадян Радянського Союзу маю такі погляди. Дуже багато росіян почуває так само і серед них народжується сильний народний рух. Також серед дипломатів, моїх

грабжниками, що систематично нищили йому хутір. Коли дістав відмову, тоді він почав боронитись сам і з кожним нападником розправлявся власноручно.

Також „бойкот“ пішов від Джемса Бойкота, ірландського полковника. Ірландська земельна ліга проголосила над ним як землеволодільцем, 45 літ тому, кару, щоб з ним ніхто не смів зустрічатись, говорити або в нього працювати. Отже Бойкот був першою жертвою бойкоту. Назва „Льондів“ на корабельні товариства пішла від власника каварні в Льондоді, Льонда, ще зперед 250 літ; у нього сходились моряки і корабельні підприємці.

Ще давнішою є назва „мансарди“, мешкання на піддаші, взята від прізвища паризького архітекта Франсуа Мансарда (1598—1666), що так будував дома в Парижі. Але не перший, бо цю форму знали там уже раніше.

А звідки пішов модерний саксофон? Від винахідника такого бляшаного інструменту, музиканта Алольфа Сакса, що жив 80 літ тому в Парижі.

Щоденно вважаємо багато слів, не прочуваючи, що ними вкладаємо імя винахідника. „Танк“ походить наприклад від першого, що будували цю певкозну машину: Тома Танк Бюраль. Назва куль „дум-дум“ не є омонотепним наслідком шуму, який вони створюють, а взята від міста Дум-Дум в околиці Калькутти, де вперше почали виробляти це стрільно. „Шрапнелі“ пішла від англійського полковника Шрапнелі, а пістоль від міста Пістоля, недалеко Фльоренції. „Долар“ пішов від слова „талар“ (талер), що був скороченим словом „поакімстальер“, бо в поакімсталь, у Чехії, виробляли першу таку монету. Також „гелер“ пішов від місцевості „Галь“ у Швайцарії, де карбували його 700 літ тому. „Батюг“, матеріял, поширився 700 літ тому.

...які зі всіх виробів є якісново найліпша і має великий і багатий асортимент.

прокуратора, що вважалися деліантніми було ко-
льосазале, що публіка сиранила деліантатор-
бациа, і що обанпувачини ми: і інші коэфіци-
а полісьмово владом, та бун порожня до Польні.

Другий свідок, Петро Пилипчук відає, що "Гуцульський курінь" дістав об'ясування в читальні не вказати, що він заборонений, а на шани прокуратора чи свідок відмазняє би дізнаватися такий антипольський твір у польській державі, Пилипчук відповідає, що не відмазняє би.

Оборонець д-р Марітук ставить внесення щоби покрити ці. Палієв у кінці! Шевченко на ствердження факту, що "Гуцульська курія" пропала в антигріях яно, але прокуратор відкидає внесок і тільки читає заборону мілітарства, якою відомоно зоб'язати тюрони.

Після годинної перерви розправу відложено на день 10. Х., для переслушання нових свідків. Обвинувачених пересидів у в'язниці 6 місяців, бо проти нього введено також свідство за приналежність до У. В. О., чого не хотівало.

Розправою проводитъ радник Ангельський.
прокураторомъ був Ланевський, боронивъ д-о Ма-
ртинке.

Новий переворот в Афгані.

Кабул занятый.

Надір Ханове військо завоювало Кабул від північного сходу та після кровавих боїв зняв його. До зняття причинилося повстання населення та бунт племен, які мали йти на поміч віддаленим Багчі Сакао, відомого водноземного сина на афганський престол. Афганський кабінет подався до димісії. Надір Хан організує новий уряд. Аманулла прихильники приїздили з Пешавару, теж бажання з нагоди поїзди.

З нашої концертної естради.

Дня 9. жовтня ц. р. в Ковні та в цілій Литві було жалобне виденське свято. В 12. год. на синах здержали в Ковні рух на одну хвилину. В держ. будинках і школах одну годину присвятили виясненню аніччя Вильна для Литви. Прем. Тубіляс через радіо виголосив промову, в якій сказав, що Литва не може бути без Вильна, а Вильно без Литви. В 12. год. перерви промову на знак жалоби, оркестра відіграв жал. марш, а потім прем'єр говорив далі. Визвав до боротьби за Вильно, до нац. єдності, колючей для успіху. Всі, що нищать нашу єдність, говорив Т., є наші вороги. Я помічник окупантів. Лит. уряд із головою народ! вестиме далі акцію за визволення Вильна. През. Сметона в офіц. клубі сказав, що виденська справа найправдоподібніша буде порішена при допомозі Німеччини в СРСР.

Концерт співачки О. Бандрівської в Перемишлі.

Дня 9 жовтня ц. р. в год. 430 над раном на ст. Соболев біля Дембаїна поспішний товарний із Варшави зустрівся з особовим поїздом № 924 (який вийшов із львівського двіря в год. 14 попол.) що їде зі Львова до Варшави. Зударення наступило наслідком переїхання т. зв. мажового сигналу. Оба поїзди віхали досвідно од себе. Машини станули дуба а вагони розбились. Було п'ятеро убитих, двадцять тяжко раних. Завинив, їдеється, машиніст товарного поїзду.

З Перемішля піпуть нам: Відома наша концертна співачка п. О. Бандирівська, після свого повороту з Італії, виступила вперше зі своїм власним пісенним концертом в Перемішлі дня 3. жовтня — в салі Народного Дому. Концерт пройшов з великим моральним (і матеріальним) успіхом. Програма концерту була вкритою зложена з трьох різноманітних частин: в першій частині були крім староіталійських маїстрів (Pergolesi, A. Scarlatti, Caldara) також арії Баха і Гайна, — на другу зложився пісні неоромантиків і піра, Г. Вольфа і Ріх Штрауса, — а остаточно частину присвятив артистка пісням українських авторів, Лисенка, Степенова, Лядкевича і Бараніського. У всіх тих, хоча й як різних типах, концертного солов'яку п. Бандирівська виявила себе не тільки співачкою із непересічним голосом і значною співачкою технікою і культурою, але такою інтелігентною і вповні зрілою артисткою, що розуміє свої завдання серйозно і дисково держить прапор свого мистецтва у всіх напругах.

Хоча і голосові і технічні засоби співаки дозволяють їм не раз добути — сильніші драматичні акценти в інтерпретації, — то все ж такі голосові й сценозвучні якості їхніх голосів та сконцентровані настрої, яких і вона зазвичай шукає та які підбирає собі в піснях свого репертуару.

За деклямацію вітмку „Гуцульського куріня“
Олеся Бабія перед судом.

Становище амбасадора Лозгалецького захитане

«Фос. Цгг.» повідомляє, що в зв'язі з аферою Бесідовського сильно захитане становище амбасадора Довгялевського. Делегат ДПУ Ройніна перед відходом із Парижа сказав членам амбасаді, що Довгялевський вже віддав на старість затримати протибolsовицьку діяльність Бесідовського супроти уряду СРСР, однак московська влада не вірила інформаціям амбасаді.

Треба мати надію, що артистка із своїм пісенним репертуаром скоро виступить також на концерті у Львові.

Новий ромунський регент.

Ромульське Нац. Зібрання в повнім складі парламенту та сенату вибрало одноголосно на місце пок. члена рег. ради Бузидгана, куріяльно го судью Конст. Саратеану.

Біржа.

Грош!

Американский доллар 8:55 00—8:55:50, канадский
доллар 8:56 00—8:56:50, чешская корона 0:26 33—0:26:50,
аустрийский шиллинг 1:25 00—1:25:50, румын. лей 0:05 00—
0:05:50, французский франк 0:34 50—0:34:75, швейцар-
ский франк 1:21 50—1:22 00, фунт стерлингов 43:30 00—
43:30 00, российский рубль 17 00—17 50.

Для в. Х. перед судом присяжних у Львові відбулася розправа проти студента крайської Академії Мистецтв Івана Кеймана з села Карлово повіту Снятин. Акт обвинувачення говорить, що Іван Кейман на концерті 9 січня 1929 в відоці 60 ліття "Присікти" декламував найбільше антипольські уривки з поеми Олеса Бабія "Гуцульський курінь", чим поповнив злочин набурення публічного спокою. На думку акту обвинувачення автор "Гуцульського курія" осмігнув рескор в ненависти до Польщі і цілий його твір то отверта зневага і ольфовування Польщі, отже обвинувачений декламуючи такий твір провинився проти 65 §.

На розправі прочитано цей деклямований уривок в польським перекладі і за вимогу оборонців Марітчанка в оригіналі, а то уривок про перехід Галицької Армії за Збруч, уривок в яким автор малює картину української армії.

Обвинувачений борониться тим, що поему „Гуцульський курінь“ польська влада дозволяла вразу вивозити з Праги до Польщі і явию прокласти в кінтатрих і що старостів в Снятині дозволило деклямувати згаданий уривок з „Гуцульського куреня“

На думку обвинуваченого, влітку 1918—1920 це вже історія і він декламував поему так, як декламували інші студенти на цих концертах. Гайдамаки і "Мойсея" не мали наміру бунтувати нікого проти Польщі, ані порушувати публичного спокою.

Концерт в Карлові відбувся 2 січня 1929, а міністерство внутрішніх справ у Варшаві віддало „Гуцульському кур'єрі“ довіз аж у серпні 1929 р., коли вже обмивувачений сніг давно у ліжках.

Прокуратор Ладенський доказує, що боюну-
вачини вибрав сьвідомо найбільш антипольський
фрагмент поеми, фрагмент поєини зпиротської
ненависті, фрагмент в яким Польщу називають
паміром, струпом, якого навіть погнем не вдало-
ся стрільцям випалити і сьвітлом, що шалить угра-
дінствіх, найбільшому святому.

Обвинувачений боронитись, що вибрав цей фрагмент тому лише, що він найкоротший і творить окрему цілість і що згадав до м'якої свідки не помучається.

Музичний вечір Б. Бережницького і В. Барвінського у Львові.

Симпатія і поволення, якими тишались у нас від ряду літ виступи п. Б. Березинського як відомчиста при участі п. В. Барініського як пініста-компоніста — не завели і цього року на музичних вечери, влаштованих ними дня 7. н. м. в залі Музичного Тов-а Лисенка у Львові. В доволі обємистій і в шдості у нас новій програмі — ми почули декількі більші камерні річки: грашову Сонату d-dur J. B. Beval-a, французького компоніста 18 ст.; Концерт d-moll Laio, новий романтичного ромакуху і колоритности. Особливий інтерес мала для нас „Українська суїта“ В. Барініського (найновіший твір автора іа богатої уже серії його віончельових творів — після сонати, якої ми мали мн у Львові ще не чули) — в 4 частях (Заспів, — Гумореска, — Коліскона, — Рондо — танок). Це чотири гарненіі стадії мініатюри, азовені на основі народних (або в дусі народним підбраних) тем. — а яких композитор зручно і вило осталоє між задушевеними настроїми іа „серафічною“ гармонікою (у 1. і 3. части) — а між модерно-бурлескними експериментами (особливо у 4.). На кінецьі точки програми азовилися — крим транскрипції іа середньої части „органного“ концерту Баха-Страдзла, — серія ефектних хоча й не дуже то глибоких дрібних творів італійських і єспанських авторів (Senallie-a Allegro spirituosо, Granados-a Intermezzo і Danse et. ct.).

КОММЕНТАРИИ — ВОПРОСЫ К И СКОМПАНИИ ЭТОД —

Комісаршина.

Чому в Озирній урядові ще й досі наказний комісар?

В громаді Озирній по північній дорі уряду наказний комісар, хоч вибори до громадської ради відбувалися вже чотири рази.

Перші вибори переведено 30—31. червня і 1. липня 1927 р. Вибори переподіли громадський комісар поляки, а всеж таки поляки заперечували проти важності переведених виборів. Тернопільське воєводство на підставі внесенного протесту жесло вибори в четвертій колі, мотивуючи це тим, що на основі заповнення Антола Билого, містського учителя, виборці не були як слід до виборів підготовані. І мотив, і спосіб пологоженого протесту не в передбачений виборчою ординацією.

Вибори до 4-го кола відбулися вдруге 20. листопада 1927 року. Але проти докопаного вибору жесло знову місцеві поляки протест, котрий цим разом відкинуто.

На день 18. березня 1928 р. скликано громадську раду в цілі уконститування. Одначе радні поляки в числі 14. не маючи ані сили, ані вигляду перевести вибори свого начальника громади, на це установче засідання не явилися. З тим самим вислідом скликавано ще двічі громадську раду, а відтак її розвизано і розписано нові вибори.

Зачалося з того, що виготовлено нову виборчу листу, яку виложено до перегляду в самі килива минулого року, коли люди перший раз пішли в поле. Колиж виборці довідалися про виложену листу, вже минув був речинень вишених рекламаций. Сотки наших виборців пропущено, так, що українці на підставі так спорядженої листи не думали взагалі брати участі у виборчій акції. Рішилися на це в останній хвили, але все таки сталося те, що мусіло статися: з четвертого кола не вийшов ані один український радний!

Склад нововибраної громадської ради по національностям представлявся тепер так: 19 українців, 18 поляків, 12 жидів. Цим разом внесли протест жиди, але безуспішно. Українці, хоч і мали до того підставу, не протестували тільки з тої причини, аби покінчити вже раз комісарщиною.

Накінень вибір ради стався знов правосильний і на день 14. XII. 1928 р. скликано раду в цілі уконститування. Ще перед тим скликано раду приватно, щоб вислухати поодиноких угрупувань. На цій конвенції радний учитель Вилний зложив таку заяву: „Тут є польська держава. Начальником громади може бути тільки поляк і ми, поляки від тої засади не відступимо“. По вислуханню такої „польської“ заяви всі вже знали, що наказний віт буде урядувати далі. Українці заперечували проти такої заяви, кажучи між іншим, що податок оплачують не тільки поляки, а далі, що коли віт має бути громадянином, як це діялося дотепер, то пощо взагалі виборці? Забрав голос ще один польський радний і сказав, що колиб допустити українця за начальника громади, то він перемінив би школу на українську, а це не може бути.

Дальші скликування громадської ради були вже безцільні. Радні не збиралися, анаючи, що до уконститування не прийде. Урядові далі наказний комісар.

Безконтрольна господарка наказного віта мститься на цілій громаді, одначе українці з тут безраді.

Зачуваючи, що знову приготувляються вибори до громадської ради в Озирній та препарується нова виборча листа по старій системі. Громадяни української народності і цим разом сповиняє свій громадянський обов'язок, не вважаючи на те, що всі їх попередні зусилля, щоб здобути законну громадську раду були безуспішні.

Перше засідання сойму 5-го листопада.

ПАТ повідомляє, що в найближчому часі видасть президент Польщі розпорядок про скликання сойму та сенату на звичайну сесію. Законодатні установи будуть скликані з датою 31. жовтня. Перше засідання сойму буде щойно 5. листопада, а це тому, що 1. і 2. листопада припадають дат. свята. Прем. Світальський конферував 16. жовтня з мін. вн. справ Складковським, а потім з мін. праці Пристором. Конферував у зв'язі з недалекою сойм. сесією.

„Визволене“ зголосить заяву недовіра.

Дня 16. жовтня радия повний клуб „Визволене“. Він має політичну дискусію, потім прийняв резолюцію: Клуб ухвалює зголосити разом із іншими дем. клубами внесення на висловлення заяви недовіра для уряду.

Ревізія в льокалі німецького сойм. бюро.

Арештування в Бидгоші та Торуні.

У Бидгоші слідча та прокураторська влада перевела ревізію в льокалі німецького соймового бюро. Рівночасно перевели ревізію в мешканні сойм. посла Гребе та шк. радника Гайделька. Цього останнього арештували. В Торуні перевели ревізію в нім. господарським союзи та в приватних нім. домах. Арештували кількох німців. Дня 16. жовтня перевели вдруге ревізію в нім. соймовім бюрі в Бидгоші. Причину ревізії держать у тайні.

Дня 3. жовтня арештували на приказ прокуратора при окр. суді в Торуні під закидом нелегального звільнювання новобранців з війська: Бавера підпоручника рез., власника правного бюро в Торуні, Шмідта, дентиста. Райнольда управителя бюро „Ляндбунду“ в Торуні, Лідке, купця. На чолі викритої афери, як повідомляє ПАТ, був старший сержант Трантав, що працював у ПКВ в Торуні. Він за гроші звільнив кільканащятьох обов'язаних до військ. служби.

Стаття Поанкаре про Паневропу.

В аргентинській газеті „Націон“ Поанкаре помістив статтю про Паневропу, в якій між іншим пише:

„Європа це не тільки ім'я, але реальний факт, живий організм. Через здійснення великого плану Бріана не вдасться ще усунути різниці поглядів на справу між європейськими народами. Ані в Газі, ані в Женеві не прийшло до гармонійного концерту. Передовсім Франція мусить бути дуже обережна, бо план Юнга ще не є ратифікований. Найважливіші технічні справи для виконання того плану ще не є вирішені. Важкі дебати про роззброєння і національній меншості диктують велику обережність, бо якраз ці справи творили дисонанс в ділі реалізації плану на будучину“.

Поанкаре так формулує річні перешкоди, що стоять на дорозі до Паневропи:

1) Нове угрупування Паневропи не повинно поставити в тінь Союзу Народів; 2) Офедеровані держави мусять зберегти свою суверенність; 3) Колонії малиб залишитися власністю тих самих окремих держав, що й досі.

На думку Поанкаре, взагалі дуже важко говорити про якусь спільну лінію в утворенні Паневропи, бо Бріан уявляє собі її чисто політично. Штрессман уявляє собі Паневропу тільки економічно, а Гендерсон з огляду на англійські домінії, взагалі не радив би Англії приступати до Паневропи.

Поанкаре вітчає статтю так: Не зашкодить робити спроби повні надії та довіря. Якщо ці спроби навіть не матимуть успіху, то всеж вони доведуть до якогось зближення між народами, збільшать солідарність, піднесуть публичну думку і створять вищу державну мораль.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 88 00—88 50, канадський долар 88 00—88 50, чеська корона 0 26 33—0 26 50 австрійський шілінг 1 23 00—1 23 50, румун. лей 0 05 00—0 05 25, французький франк 0 34 50—0 34 75, швейцарський франк 1 71 50—1 72 00, фунт стерлінгів 43 30 00—43 50 00, радянський червінець 17 00—17 50, німецька марка 2 12 50—2 12 70.

Золото: 20 корон 36 30 00—36 60 00, 20 франків 34 20 00—34 50 00, 20 німецьких марок 42 00 00—42 40 00, 10 російських рублів 46 00 00—46 40 00.

Срібло: Австрійська корона 0 65 50—0 66 50, 5 австрійських корон 3 24 00—3 30 00, австрійський флорен 1 62 00—1 65 00, російський рубель 2 60 00—2 65 00, копійки за рубель 1 30 00—1 35 00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 36 25—37 25, пшениця селянська 32 75—33 75, жито галицьке 22 00—23 00, ячмінь галицький броварський 00 00—00 00, ячмінь на млино 19 50—20 50, ячмінь пастинний 00 00—00 00, овес галицький 19 50—20 50, кукурудза румунська 25 75—26 75, барбади промислова 4 00—4 50, фасоль біла 100 00—125 00, фасоль коліркова 55 00—75 00, фасоль краса 60 00—65 00, горох пів-Вістори 45 00—50 00, горох пізній 32 00—35 00, бобів 27 50—28 50, мішанка паст. а зерні 00 00—00 00, ячка 31 00—33 00, сіно солодке красне прасоване 7 00—8 00, сіно солодке прасоване 4 00—5 00, гречка 26 00—27 00, льон 67 00—69 00, дубів сінній 00 00—00 00, ріпак озимий 66 50—67 50, мука пшенична 40 при. 00 00—00 00, мука житва 70 при. 00 00—00 00, грисів кукурудзяний 00 00—00 00, мука кукурудзяна 00 00—00 00, отруби житні 12 50—13 00, отруби пшеничні 13 75—14 25, крупи гречані 53 00—55 00, пшоно 00 00—00 00, крупи ячміні 38 00—39 00, пшеника 36 00—37 00, просо красне 00 00—00 00, макути льняні 00 00—00 00, мак сінній 120 00—130 00, мак сінній 80 00—90 00, конюшина червона 00 00—00 00.

Наради президії клубу ББ.

Дня 16. жовтня в мешканні полк. Славєка відбулося засідання президії клубу ББ. На ден. порядку були справи політ. натури в зв'язі з витворенням положенням і недалекою сойм. сесією, організаційні та біжучі справи. Обговорили теж справи, які порушать на четверговім плен. засіданні клубу, що відбудеться в соймі. На плен. засіданні перший виступить реферат про політ. положення голова клубу полк. Славек, потім будуть інші реферати. Обговорять і устійнять теж тактику поступовання клубу на недалекій бюдж. сесії. Попол. прем'єр Світальський уладить у президії ради мін. чай для послів і сенаторів ББ.

Бурхливе засідання пруського сойму.

Засідання пруського сойму 16. жовтня було дуже бурхливе. На ден. порядку були внесення праворі опозиції, що висловлюють недовіру пруському урядові, зате що розвизав надренські організації Штальгелмю. Внесення домагається негайно відкликати цю заборону. Нім. націоналісти та гітлерівці зголосили внесення, які зважають пруський уряд виступити на держ. раді проти Йонгового плану та щоби урядовцям не заборонявали записуватися на плебісци-тову листу. З внесеннями тими полемізував прем. Бравн. Він сказав, що допустити урядовців до плебісци-ту не вільно. Його промову прийняла правниця бурхливими протестами. Мін. вн. справ Гжесінський сказав, що маневри Штальгелмів у Надренії мали військ. характер. Під час промови мін. Гжесінського сойм. урядовці внесли на салью таблиці, на яких було завішене різне оружжя, сконфісковане на зборах гітлерівців і комуністів. Таблиці усталили на трибуні, що гітлерівці прийняли бурхливими оплесками. На саль счинилася метушня. Заїдусь збігалися послы до трибуни, щоби зблизька пригледитися цим таблицям. Засідання відложили серед заг. хаосу та замішання. Прем. Бравн. остентаційно вийшов зі саль нарад.

Гінденбург і плебісцит.

През. Гінденбург вислв на руки канцл. Мюллера письмо, в яким застерігається, щоби його особу втягали у вир плебісци-тової агітації. Він заявляє, що не уповажива нікого оголошувати його думку в справі плебісци-ту та зазначає, що застеріг собі зясування свого становища до Йонгового плану в передбаченім конституційо реченні, в якому президентові держави прислугує право задекретувати або відложити обов'язуючу силу закону.

Золота валюта в ЧСР.

Чехословацька рада міністрів радила 16. жовтня цілий день. На порядку дня були справи введення золотої валюти в ЧСР. і устійнення бюдж. провізорії на січень і лютий 1930 р. Обі справи прийняли одностайно. Закон про введення зол. валюти складається з 11. параграфів і означає містоту золота в чср. короні на 44.50 міліграмів чистого золота.

НОВИНКИ

— Клич „свій до свого“ в практиці. В Суді Городським в Самборі дня 15. X. 1929 р. С. П. 550/29 powód I. Grecko Katolicka Cerkiew w Dąbrowce. 2. Grecko Katolicka plebanja względnie Probstwo w Dąbrowce zastąpione przez ks. Iwana Rudawskiego proboštsza w Dąbrowce przez i do ręk adw. Dr. L. Türhausa w Samborze pozwany Józef Król rolnik w Dąbrowce o uznanie, że pozwany nie przysługuję prawo własności i t. d. І так греко-католицьку церкву і греко-католицьке приходство заступає адвокат жид і позов пише по польськи, хоч в Самборі аж 7-ох українців адвокатів. Чи не сором і ганьба? Хай факт цей осудить наша суспільність.

— Болгарський турист в редакції „Діла“. До нашої редакції загостив болгарський турист Іван Мінков-Шашев з міста Троян в Болгарії. Названий турист є з професії учителем гімназії. Вже 3 і пів року мандрує він по світі, перейшовши пішки Малу Азію, Персію, Сирію, Палестину, Туреччину, Румунію, Мадярщину, Австрію, Ч. С. Р. і Польщу та Литву, Лотву та Скандинавію. Вибираючись в подорож до Америки болгарський турист спинився у Львові, де зайшов до редакції „Діла“ інформуватися про життя народу, яким він цікавиться здавна. Відвідав також товариство „Просвіта“ де привітав його проф. М. Галушницький та „Рідну Школу“ і інші українські установи.

— Виїзд Митрополита до Риму. У віаторок ачером, коли о. Митрополит Андрей виїздив до Риму, зібрався на головному заводічому

Державний архів

ЛУЦЬК НА ВОЛИНІ. (Глуپота чи про
вокація). Є в Луцьку Й. Бем. Часами
обертається на Й. Любича ч. Часами — про
сто на риску. І, справді, дрібна не істота. А
риска. Не будемо калати про його минуле,
воно не варте доброго слова. Більше цікаво
є його „пресова діяльність“, бо вибрав він се
бі добру, як на нинішні часи й дуже поспішає
„роботу“ — шиканування національних ус
шоостей, перенавік — українців і німців. Зде
шов притулок своїм дописам у „Слові Поль
ськім“, у „Земі Волинській“ та в знаймі поль
ській жовтій пресі. Очевидно, що не будемо
інформувати читачів про антинімецькі писанні
п. Бема чи то пак риски. Зупинимось лише на
антиукраїнській „творчості“ п. Й. Бема. Ви
брав він собі до обстрілу Українців в Луць
ку. З чимала в число винисув німецькі брех
і то в такий безличний спосіб, що не знає
чого більше в цій писанині — глупоти чи про
вокації? Вірніше, є там чимала доза й оди
го й другого. Глупота полягає на тому, що
він намагається звести цілу національну діяль
ність українських громадських діячів до „сфе
własnych zwyków“, яка (хенці) зводиться до те
го, що комусь викино більшу повичку, як п.
п. Бемові хотілося би, або що від когось по
бирають більший відсоток, ніж це п. Бем с
уважав. Ціла обзада у писанні п. Бема ч
риски чи Й. Любича полягає на тому, що ві
моралізує „оборона“, „людек русинський“
українських „вархолів“, які тільки те й зна
ють, що збогачуються коштом „люду“. І ти
кий п. Бем „святій“, що судом і прокуроро
погрожує і так шанує право, що ще перед ви
роком суду вже ставлять арешт „заой“.
Це, після нього, має бути практична зикші
що-до виховання в громадянстві авторитет
права чи сузу. Ех, нана Бем! А чи Ви писав
що-небудь чи погромували судом в справі
дефрандації у міському відділі L. O. P. 25,000
зол.? Чи Ви погромували прокуророю в спра
розтрати 11,000 зол. в місцевому „Розьніко
ні“? Чи Ви обурювалися на неморальність
деяких осіб, описаних в „Плянці“ за тор
говлю жини товаром? Ми могли б наводити
тисячі прикладів „неправости“, коли Ви мо
чали. Коли Ви замовчували. Хоч обо
в'язок Вам наказував про ці речі кричати. —
А відпис Ви до Українбанку, ді української
народної інституції. Відпис таємн до
українських незалежних діячів. І в цьому вже
викидається не тільки глупота, а й проко
кація. Не одному слову, що пишете — не
вірите, бо все фальшиве. Тим більше, що ма
сте біля себе товаришів, які затягають по
лички в Українбанку й які Вас добре інфор
мують, чого вони роблять. Коли ховате

